

Ali təhsil sistemi yeni hədəflərə istiqamətlənir

Noyabr Noyabrın 16-da Prezident İlham Əliyevin əsərlərində 2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı qəbul edilib. Proqrama uyğun olaraq müxtəlif qurumların üzrinə ayr-ayr vəzifələr qoyulub. Həmin vəzifələrin yerini yetirilməsinə koordinasiya Təhsil Nazirliyində həyata keçirilib. Dövlət Proqramının icrasına il əlaqədar olaraq, xüsusi idarəetmə qrupunun formalaşdırılması nəzərdə tutulub. Həmin qrup səndin həyata etdiyi illərdə tədbirlər planının yerini yetirilməsinə, ümumiyyətlə, proqramın idarə edilməsinə nəzarət edəcəklər. Növbəti aylar ərzində idarəetmə qrupunun fəaliyyəti ilə bağlı təkliflər hazırlanacaq və təsdiq üçün təqdim olunacaq.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov bildirib ki, 2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramının icrasına ilə bağlı Təhsil Nazirliyinin üzrinə böyük vəzifələr qoyulub və bu məsuliyyətin öhdəsinə layiqincə gəlir bilmək üçün qurum bütün səylərini birləşdirəcəkdir.

Dövlət siyasətinin məntiqi davamı

"2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın Azərbaycanı ali təhsil müəssisələrinin rəqabətliliyinin qaldırılmasına xidmət edəcəklərindən olaraq yüksək qiymətləndirən təhsil naziri bunu ölkədə insan kapitalının inkişafına dövlət siyasətinin təzahürü hesab edir. Onun fikrincə, Dövlət Proqramı ölkəmizdə indiyədək həyata keçirilən dövlət siyasətinin məntiqi davamıdır. Bu vaxta qədər həyata keçirilən siyasətin nəticəsində isə "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" və bu səndə nəticədə həyata keçirilən tədbirlər durur.

Xaricdə təhsil alanlarla bağlı məlumat bazası mövcuddur

Bəs, artıq bəzə çatmı? İlk səndin icra müddətində ölkə təhsil sistemi nəyə nail olub?

Rəqəmlər? Əsaslı olaraq, 3558 Azərbaycan gənclərinin dünyada müxtəlif ölkələrinin qabaqcıl ali təhsil müəssisələrində ölkə üçün prioritet istiqamətlər üzrə təhsil almaq imkanları yoxdudur. Onların böyük əksəriyyəti təhsilini bəzə çatdıraraq ölkəyə qayıdacaq və hazırda müxtəlif sahələrdə fəaliyyətini davam etdirir. Proqram üzrə xaricdə təhsil alanların hər biri ilə bağlı Təhsil Nazirliyində məlumat bazası mövcuddur və həmin bazadan istənilən gənclərin təhsilinin təminatlarında, nostrifikasiya prosesinin daha qısa müddətdə tamamlanmasında, istərsə də iqtisadi qəbul üçün istifadə olunur. Beləliklə, bəzə həmin gənclərin xaricdə təhsil almaları üçün gözlənilən müəssisə və təşkilatlara yönəldirilməsinə müstəsna rol oynayır. Eyni zamanda, maraqlı qurumlarla, işəgötürənlərlə bölüşülür.

60 faizi özəl, 40 faizi isə dövlət sektorunda işləyir...

İndiyədək işəgötürülməmiş məzunların barədə məlumatların toplanması zamanı təhlili göstərir ki, onların 60 faizi özəl, 40 faizi isə dövlət sektorunda fəaliyyətini davam etdirir. Təhsil naziri xüsusi qeyd edir ki, xaricdə təhsil

programları nə m?zunları dövlət qulluquna q?bul üzr? müsabiq?l?rin test m?rh?l?sində nə azad olunub və onları h?r h?hans? vakansiya üzr? sad?c? müəssis? m?rh?l?sin? qat?l?rlar. Bu da bel? m?zunları q?bul zaman? veril?n üstünlük?rd?n biridir.

...akademik f?aliyy?tl? m???ul olurlar

Ceyhun Bayramov sevindirici fakt kimi diqq?t? çatdırır ki, dünyanın ayrı-ayrı universitetlərində təhsilini başa vıvuraraq Azərbaycan qay?dan m?zunları m?k f?aliyy?tini davam etdirm?kl? yana??, h?m d? akademik f?aliyy?tl? m???ul olurlar. Onun sözl?rin? gör?, Dövlət Proqram? ç?rçiv?sində təhsil alan yüz?rl? Azərbaycan g?nci öz pedaqoji akademik f?aliyy?ti ilə ali təhsil? töhf? verir. Bu istiqam?tdə ADA Universiteti, Azərbaycan Respublikası n?n Prezidenti yanında Dövlət ?dar?çılıq Akademiyası, BDU, UNEC, Bak? Ali Neft M?kt?bi xüsusil? f?aldır.

2015-ci ildə artıq g?ncin is? T?hsil Nazirliyində i?l? t?min olunduğunu dey?n təhsil naziri hesab edir ki, r?hb?rlik etdiyi qurum xaricdə təhsil üzr? proqram?n n?tic?l?rində n?ndiy?d?k s?m?r?li ??kild? faydalanıb.

Yeni nəsil ali m?kt?bl?r

Birinci Dövlət Proqram?n icras? müdd?tində Azərbaycan da dünyanın ?nki?af etmi? təhsil sistemləri siyah?s?nda olan qabaqcıl ali təhsil mü?ssis?l?rinin - Moskva Dövlət Universitetinin, Seçenov adına Birinci Moskva Tibb Universitetinin filialları f?aliyy?t? başlayıb. Azərbaycan ali təhsil sistemində artıq özün?m?xsus yer tutan yeni nəsil ali təhsil mü?ssis?l?rinin ADA, Bak? Ali Neft M?kt?bi, Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin yaradılması da bu dövrün ?sas hadis?l?rindəndir.

Yeni innovativ layih?l?r - SABAH

“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan g?ncil?rinin xarici ölk?lərdə təhsil? üzr? Dövlət Proqram?” n? q?rurverici daha bir n?tic?si - SABAH ?hat?lilik bax?m?ndan yeni innovativ layih?l?r siyah?s?nda önd? g?lir. Bu layih? üzr? 12 ali təhsil mü?ssis?sində müxt?lif istiqam?tl?r üzr? kadr hazırl??? h?yata keçirilir. Bir s?ra innovativ yana?malar? özünd? ehtiva ed?n SABAH layih?sində dünyanın qabaqcıl universitetlərində istifadə olunan yana?malar t?tbiq edilir.

?kili diplom proqramları

İkinci Proqram?n n?tic?si olaraq Azərbaycan n? bir s?ra ali təhsil mü?ssis?l?rinin apar?c? beyn?lxalq universitetlərl? ikili diplom proqramları n?n say? son illərdə artıb. Ölk? iqtisadiyyat? üçün vacib istiqam?tl?ri ?hat? ed?n bu layih?lərdə n? biri Azərbaycan və Fransa Prezidentlərinin birg? t?tbbüsü ilə yaradılan UEAZ-dır. Azərbaycan Fransız Universitetində ölk? iqtisadiyyat? üçün mühüm olan 4 istiqam?t - neft-qaz müh?ndisliyi, kimya müh?ndisliyi, geofizika müh?ndisliyi və kompüter elml?ri sah?s? üzr? kadr hazırl??? h?yata keçirilir. Layih?y? Fransa t?r?find?n Strasburq Universitetinin (Unistra) r?hb?rlik etdiyi Fransa universitetləri konsorsiumu, Azərbaycan t?r?find?n is? Azərbaycan T?hsil Nazirliyi ilə s?x?m?kda?l?q ?sas?nda Azərbaycan Dövlət Neft və S?naye Universiteti (ADNSU)

daxildir. 3 ildir fəaliyyət göstərən universitetin artıq yüksək nəticələri var. 420-yə yaxın gənclilik diplom proqramlarında təhsilini uurla davam etdirir. Təhsil naziri Ceyhun Bayramov deyir ki, bu sahədə nəticələrdən qərara alınacaq. Razıdır və bunu böyük məmnunluqla qeyd edirlər.

5 beynəlxalq ikili diplom proqramı təsis olunacaq

Elif Elif: "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabət qabiliyyətinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın da təsaslı hədəfləri elm sahəsindəki qabaqcıl nailiyyətlərdən, innovativ təlim-tədris texnologiyalardan yararlanaraq, ölkəmizdə yeni nəsil mütəxəssislərin yetişdirilməsi, Azərbaycan ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları ilə müasirləşdirilməsidir. Və iki proqram təsaslı yata keçirilən tədbirlərin yeni proqram üçün zəmin yaratdığını deyən təhsil naziri hesab edir ki, yenidən təsdiqlənən sənədlə təhsil sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, insan kapitalının inkişaf etdirilməsi, strateji həmiyyəti kəsb edən sahələrdə milli kadrların yetişdirilməsi baxımından mühüm həmiyyəti daşıyır.

Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan hədəflərdən biri istiqamətli üzrə hərkə planlaşdırılacaq. Sənədin birinci komponentində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması nəzərdə tutulub. Təhsil naziri Dövlət Proqramı çərçivəsində ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin müasirləşdirilməsi üçün ilkin mərhələdə 5 beynəlxalq ikili diplom proqramının təsis olunacağını deyir.

Bu məqsədlə nüfuzlu xarici tələfdə ali təhsil müəssisələrində seçiləcək, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə yerli ali təhsil müəssisələrində inzibati-akademik heyət təlim keçiriləcək və tədris proqramları yenilənəcək.

İkili diplom proqramlarının təbiiqinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulub

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov deyir ki, ikili diplom proqramlarının təbiiqi ilə belə modulların sayı genişləndiriləcək. Hazırda beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş sertifikat proqramları bəzi Azərbaycan universitetlərində nəzərdə alınır. Həmin proqramlar uurla başa çatdırıb sertifikat alan tələbələrin standartlara uyğun olmayan məzmunu keçməsinə ehtiyac qalmır: "Artıq bir sıra ali təhsil müəssisələrində bizim bu yanaşmanı təbiiq edirik. Məsələn, Təhsil sahəsində, o cümlədən xarici dil üzrə qabaqcıl beynəlxalq əməkdaşlığın yaradıldığı məzmun və proqramlar var. Xarici dilin tədrisi ilə başa düşən beynəlxalq səviyyədə qəbul edilən beynəlxalq qiymətləndirmə proqramlarının keçib sertifikatı əldə edənlər və tələfdə təhsil alanların sayı nə qədərdir? hesab edilir və bunun təsaslı yata da onların kreditləri hesablanır".

Nazir belə hesab edir ki, bu tədrisin keyfiyyətinə müsbət təsir göstərəcək. Odu ki, Təhsil Nazirliyi ali təhsil müəssisələrinin rəhbərliyində ikili diplom proqramlarında tədris olunan modulların həmin ali məktəbdə bu proqramların tərkib hissəsi olmayan ixtisaslarda da təbiiqini tövsiyə edəcək.

Doktorantura səviyyəsində xaricdə təhsil maliyyələri təşkil ediləcək

İkinci komponenti isə ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin akademik potensialının gücləndirilməsi məqsədi ilə milli kadrların hazırlanması üçün xaricdə doktorantura səviyyəsində təhsilin maliyyələri təşkil edilməsinə aiddir. Bu məqsədlə doktorantura səviyyəsində seçimin təkmilləşdirilməsi təhsil nailiyyətlərinin monitorinq sisteminin yaradılması, müxtəlif sahələrdə yerli ali təhsil və elm müəssisələrində üçün peşəkar mütəxəssislərin yetişdirilməsi

həyata keçiriləcək.

Dövlət Proqramı Dövlət Neft Fondunun veb-saytı və alternativ mənbələrinin (dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş beynəlxalq təşkilatların (fondların) texniki-maliyyə yardımaları, kreditlər və grantlar, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq xarici və yerli hüquqi və fiziki şəxslərin ianələri) hesabına maliyyələşdiriləcək.

Nazir hansı tədbirlərinin maliyyələşdiriləcəyi ilə bağlı müəyyən məlumatlar da verib. Belə görünür ki, doktorantlar arasında növbəti 5 il üçün geniş imkanlar açılacaq. Məsələn, Azərbaycan gəncləri süni intellekt istiqamətində təhsil almaq istəsə, Təhsil Nazirliyi bunu müsbət qarşılayacaq: "Bu, hazırda bütün dünyada çox aktual mövzudur. Gənclərimiz həmin sahədə doktorantura şərtləri ilə təhsil almaq üçün müraciət edərsə, çox adı olacaq. Təhsil Nazirliyi belə müraciətlərə müsbət yanaşacaq".

Bu məlumatlara görə qərar verən doktorantların üzləndiyi xeyli iş düşür. Onlara əməkdaş aparması, maraqlandıqları istiqamət üzrə təhsil proqramı haqqında məlumat toplamalarıdır. Təhsil almaq istədikləri ali təhsil müəssisəsinin qəbul meyarlarına cavab verməli və həmin təhsil pilləsinə qəbul olunduqdan sonra dövlət proqramı vasitəsilə maliyyələşdirilməklə yanaşı müraciət etməlidirlər. Yalnız bundan sonra dövlət onların təhsilinin maliyyələşməsinə baxa və yardım edə bilər.

Alimlərin qarşılaşdığı məhdudiyyətlər elmin inkişafına töhfə verəcək

Dövlət Proqramında Azərbaycan alimlərinin ayrı-ayrı ölkələrdə olan alimləri birgə tədqiqatlar aparması da nəzərdə tutulub. Nazirin fikrincə, xarici professor-müəllim heyəti ilə birgə tədqiqatların həyata keçirilməsi beynəlxalq şərtlərdə tələblərin genişləndirilməsi, elmdə müsbət nəticələrə gətirib çıxaracaq. Xarici proqramlar üzrə cəlb edilməmiş alimlər Azərbaycanda işini başa çatdırıb öz ölkələrinə qayıtdıqdan sonra belə yaradılan bu tələblərin faydasına görmək mümkün olacaq: "Dünyada elm sahəsində bəzi yeni nailiyyətlər görünür ki, alimlərin işi etdiyi nəticələr bir deyil, bir neçə müəssisədə, hətta bir neçə ölkədə, qitədə məhdudiyyətlərlə nəticələnir".

Dövlət Proqramı neçə doktorant və hansı universitetləri əhatə edəcək?

Dövlət Proqramının verdiyi imkanlardan neçə nəfər doktorant yararlanacaq, yaxud ikili diplom proqramları hansı universitetlərdə tətbiq ediləcəyi də maraqlıdır. Ceyhun Bayramov qeyd edir ki, doktorantların sayı ilə bağlı hazırda hansı məhdudiyyət yoxdur. İkili diplom proqramları nə tətbiq ediləcəyi universitetlərsə həqiqi müəyyənəndirilməyib: "Səndin qəbulundan cəmi bir neçə gün ötüb. Buna baxmayaraq artıq Təhsil Nazirliyində bir sıra ali təhsil müəssisələrində müraciətlər daxil olub. Müraciətlərdən biri kənd təsərrüfatı üzrə ikili diplom proqramının təsis təsis edilməsinə dairdir. Bu müraciətə bəzi artıq Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə danışıqlar da başlanıb. İnformasiya Texnologiyalar sahəsi üzrə ikili diplom proqramının təsis edilməsinə dair müraciət də deyiləndirilməli. Təhsil sahəsi üzrə müəllim hazırlama, tədris, qiymətləndirmə, psixologiya, psixoloji xidmətin tətbiqi, təhsilin idarə edilməsi kimi magistr proqramları nə təsis edilməsinə dair müraciətlər də var".

Bu proqramda iştirakda böyük motivasiya müəahidə olunduğunu vurğulayan nazir Dövlət Proqramının bir tərəfdən ali təhsil müəssisələrini üçün geniş imkanlar açdığını, digər tərəfdən proqrama qoşulan təhsil müəssisələrinin üzvlərinin böyük məsuliyyət qoyduğunu da qeyd edir. Belə ki, proqrama qoşulmaq üçün təhsil müəssisələrini xeyli iş görməlidirlər. Proqramların uyğunlaşdırılması, şəraitin təşkili və başqa məsələləri həlləndirməli, bir sözlə, proqram qəbul edən müəssisənin bəlli potensialı olmalıdır.

Doktorantura təhsili üzrə seçim meyarları müəyyənəndirilir

Təhsil naziri vəde edir: "Növbəti illərdə məhz bu Dövlət Proqramının uğurla icrasının ticarətə, ilk ikili diplom proqramlarının təsis edilməsinin, Azərbaycan tələbələrinin dünyanın aparıcı universitetlərinin doktoranturasına qəbul olunmasının təahüdi olacaqdır. Dövlət Proqramına uyğun olaraq hər iki istiqamət üzrə müvafiq təlavə sənədlərin qəbul edilməsi, ikili diplom proqramı ilə bağlı seçim meyarlarına dair xüsusi qaydaların hazırlanması, eyni zamanda doktorantura təhsili üzrə də seçim meyarları üzrindədir. Qəsa müddətində həmin sənədlərin Nazirlər Kabinetinə təqdim ediləcəkdir".

["Azərbaycan müəllimi" qəzeti](#)